

JUTRANJE NOVOSTI

NARODNO RADIKALNI DNEVNIK

Izbija vsak dan zjutraj, izvemši pondeljke.
Mesečna naročnina:
v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/L. — Telefon št. 213
Brzjavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.
Upravništvo: Marijin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Oglas po tarifi. Sprejemajo se le do 15. ure.
Pisnimim vprašanjem naj se priloži znak za odgovor.
Račun pri poštnem č.k. uradu št. 13.238.

Pročdržavna „opozicija“.

Zadnja Radičeva poteza ni vzbudila presenečenja, kajti ta poteza je pokazala vso politično ignoranco tega junaka, ki se mu da ves hrvatski narod voditi za nos na majhni vrvi, kakor mlad kužek, ki še samostojno stati ne more. Začudenje je vzbudilo le to, da se namreč med hrvatsko inteligenco ne najde par mož, ki bi svojemu narodu pojasnili njegov položaj, ki bi mu povedali, kako je igračka v rokah človeka, ki se ga more smatrati v političnem življenju vse prej, kakor pa pametnega kaj šele avidevnege.

Kaj pa hoče Radič in njegovi revizionistični prijatelji s svojim čudnim ravnanjem? Odgovor je možen samo eden: Razbiti našo državo, zgrajeno s tolikim trudom, osvobojeno s toliko krvjo in s tolikimi žrtvami. Kaj drugo je nemogoče misliti; najsi se tako iščemo vzroke in motive njegovega ravnanja in naj si še tako izčrpno analiziramo vse možnosti, s katerimi more Radič računati. Edino še en zaključek bi bil mogoč, da namreč Radič sploh ni pri zdravi pameti. Vendar bi si tega skoro ne upali priditi, kajti nemogoče se nam zdi, da bi se pustil hrvatski narod voditi po potih, ki vodijo v bližnico, v Stenjevec.

Radikalna stranka je pokazala toliko razumevanja za sedanjí položaj, da se je zdelo, da mora priti brezpogojno do likvidacije takozvanega »srbsko-hrvatskega spora«, ki ga je zakrivil in poostrihl je Radič in revizionisti. Kam je ta spor privedel državo, vidimo in občutimo vsi, in vsakdo, tudi če ni bil patrijot, je želel, da se ta spor čimprej reši. Prilika je bila več kot ugodna, vse je pričakovalo preokreta dosedanje smeri — tu naenkrat Radič prepreči z eno samo potezo vsako možnost zblizanja in likvidacije.

Če bi bil Radič vsaj malce državnik — in to bi kot voditelj velike stranke moral biti — gotovo ne bi storil tega koraka. Vsak ve, da je opozicija za vsako vlado nujno potrebna. Opozicija pa mora seveda biti predvsem stvarna, ona mora ustvarjati pozitivne vrednote, ne pa razdirati tega, kar so drugi s trudom zgradili. Kratkotrajno, opozicija se ne sme izčrpavati v samem opozicijskem delu. Kakor smo tega vajeni pri hrvatskih in slovenskih opozicijskih. Dokler pa opozicija nima nobenih stikov z državo, dočel pa morajo vzajemno delovati oni državljani, ki imajo državljanski čut, ter se jim ni treba — in se tudi ne smejo — ozirati na tako opozicijo.

Radičeva opozicija v parlamentu bi bila koristna in tudi upoštevana. S svojim sedanjim nastopom pa je Radič pokazal, da nima potrebnega državnega čuta, on nima in neče imeti z našo državo nobenih stikov. Take opozicije si seveda nihče ne želi, pa tudi ne upošteva in je ne sme upoštevati. Radič je s tem pokazal, da je proti državi. Toda vsak, ki zavzema pozicijo opozicijskega člana, mora vedeti, da oni, ki so to našo domovino želeli, ki so za njo trpeli in ločeno s nadčloveškimi napori priborili, da vsi ti ne bodo trpeli nikakega rovarjenja proti nji, da so pripravljeni, to svojo domovino tudi braniti ter brezobzirno uničiti vsakogar, ki bi si drznil rovariti proti nji. Delo za domovino je državljanska dolžnost; siliti ne bomo nikogar, kdor noče, naj pusti. Delovati proti naši državi pa ne dopuščamo in ne bomo dopuščali. Če gotovi ljudje nečisto, da se uredi skupna država s sporazumnim delom vseh treh bratov, nam tudi prav. Uredila bosta domovino samo dva. In največ sadov te ureditve gotovo ne bo dobil oni, ki ni sodeloval.

Slava „železnega polka“.

Zagreb, 19. aprila. (Z) »Rilec javna iz Beograda: V beograjski trdnjavi se je praznovala danes slava li. »železnega polka«. Rezanje kolača se je izvršilo ob pol 11. uri v prisotnosti Nj. Vel. kralja ter nekaterih ministrov in narodnih poslancev vseh strank. Prisostvovalo je nadalje veliko število meščanov ter vojaških in civilnih dostojanstvenikov. Po cerkvenem obredu je Nj. Vel. kralj imel kratek nagovor, v katerem je vojakom čestital na slavi ter jih nazival junake, od katerih pričakuje, da bodo tudi sedaj vedno na razpolago, kakor so se že prej junaško borili in da bodo branili edinstvo, celoto in notranjo varnost države. Te besede so vzbujale prav posebno pozornost prisotnih.

Razvoj krize.

POSVETOVANJA KRONE. — KRALJ IN NAŠI KMETJE. — KOROŠEC IN SPAHO V STIKU Z RADIČEM. — MINISTRSKA SEJA.

Beograd, 19. aprila. (Z) Včeraj je bil ponovno v avdienco pri Nj. Vel. kralju g. Ljuba Davidović, za njim pa načelnik zemljoradniške stranke g. Vojislav Lazić.

G. Davidović je odšel s seje demokratskega kluba ob 6.45 uri na dvor. V razgovoru z Nj. Vel. kraljem je Davidović ostal do 8.15 ure ter seznanil kralja z mnenji, katera so se čula v demokratskem klubu. Posebno je naglašal, da bi demokrati želeli, da radikali točno navedejo svoje želje. Postopanje demokratov se bo ravnalo po tem, kdo dobi mandat za sestavo vlado in za kako vlado.

Krona je želela slišati tudi mnenje zemljoradnikov, vsled česar je bil pozvan na dvor sinoči Vojislav Lazić, ki je bil sprejet takoj po odhodu Davidovića. Razgovor z g. Lazićem je trajal do 9.30 ure. Kralj je izrazil željo, da se sestavi širša radikalno-demokratsko-zemljoradniška vlada, pa je hotel slišati tudi mnenje g. Lazića. Kralj bi poseben želel, da se ustvari možnost, da vstopijo v to koalicio tudi zemljoradniki, ker bi taka vlada imela največ avtoritete v zemljoradniških masah. G. Lazić se o tem vprašanju ni bil posvetoval s svojim klubom, njegov odgovor pa bo odvisen tudi od tega, kdo bo mandatar krone, kakšni pogoji se bodo postavili za vstop v vlado in kakšna bo vlada. O vsem tem je razpravljali zemljoradniški klub danes dopoldne, tako, da bo g. Lazić, ako bo zopet pozvan na dvor, mogel javiti kroni točno naziranje zemljoradnikov.

Kralj se je želel podrobno seznaniti z vprašanjem naših seljakov. Pri tej priliki je g. Lazić obvestil Nj. Vel. kralja o razmerah, v katerih žive naši seljaki v Bosni, Hercegovini, Dalmaciji in Črnogori.

Zanimivo je, da so se razširile vesti, da sta dr. Korošec in dr. Spaho poslala vsak po 1 delegata v Zagreb, da dobita od Radiča instrukcije za nadaljnje delovanje. Te vesti sta takoj dementirala I. Spaho I. Korošec. Pri vsem tem dementiranju pa je čudno, da se mudi neki klerikalni poslanec v Zagrebu. Po današnji seji klerikalnega kluba in po sinočnjem daljšem posvetovanju z radikali, je odpoval v Zagreb dr. Dežman, ki je bil ostal v Beogradu 3 dni. Dr. Spaho in njegovi tovariši se drže popolnoma v ozadju in delajo vtis, da se nahajajo v zelo težkem položaju. Posebno jih draži to, da se trdi, da so radikali o priliki svojih pogajanj z dr. Korošcem zahtevali, da se iz bloka izključijo predvsem bunjevci in muslimani. Njihovim konferencam je nekoličkratek prisostvoval tudi dr. Korošec. V slučaju, da se sestavi koalicijska vlada, bodo muslimani na vsak način zapustili skupščino obnem s klerikalci.

„Mesto sporazuma — kri“.

SLUŽBENO POROČILO O POSLEDICAH RADIČEVEGA HUJSKANJA.

Zagreb, 19. aprila. (Z) Po dogovoru, o katerem sem vas včeraj obvestil, je bilo izdano danes sledeče službeno poročilo:

V »Slobodnem Dnevu« z dne 18. t. m. je bilo priobčeno v članku pod naslovom »Mesto sporazuma krvi«, da so dne 16. t. m. prišli v Šagudovac orožniki, da primejo dva rekruta, ki sta bila pozvana k nastopu vojne službe za 17. t. m. Orožniki so svoj prihod utemeljili s tem, da vedo dobro, da oba rekruta ne bosta prišla dobrovoljno ter je vsled njihovega protizakonitega nastopa prišlo do prepira s seljaki, v katerem so orožniki smatrajoč se za bogove, a svoje puške za grom, streljali na ljudstvo, pri čemer so dve osebi na mestu ubili, tretjo ranili smrtno, a več oseb lahko. Uradno se to ugotavlja, da je to poročilo popolnoma netočno in tendenciozno.

Dogodki v Šagudovcu so bili glasom izjeda proizvedli sledeči: Komanda zagrebškega vojnega okruha je priobčila okrajni oblasti z dopisom br. 2700, da se rekruta Franjo Kencelja in Friderik Dominikuš iz Šagudovca, ki sta imela nastopiti vojno službo dne 5. februarja t. l., nista odzvala pozivu, vsled česar je komanda zaprosila, da se privedeta. Patrola sestojela iz 7 orožnikov, se je

Po seji radikalnega kluba so prišli člani vlade v predsedništvo vlade, kjer se je vršila konferenca. Ker pa se nahajala vlada v ostavki, so bila rešena samo nekatera nujna vprašanja manjše važnosti. Odobrili so se tudi neki manjši krediti. V parlamentarnih krogih se smatra, da kriza ne bo rešena pred enim tednom, ker je treba za razgovore, ki jih bo mandatar krone vodil, vsakakor nekaj dni.

SEJA RADIKALNEGA KLUBA.

Beograd, 19. aprila. (Z) Danes popoldne je imel radikalni poslanski klub sejo, na kateri so se izvolili kandidati za verifikacijski odbor in pretresala razna vprašanja v zvezi z notranjo situacijo.

Beograd, 19. aprila. (S) Vesti, da sta v radikalnem klubu dve struji, da odločno dementuje kot neresnične. Radikalni klub je v svoji taktiki popolnoma enodušen.

DŽEMJET IN RADIKAL.

Beograd, 19. aprila. (Z) »Pravda« javlja, da so včeraj popoldne džemjetki poslanci izdali komunikne, v katerem izjavljajo, da bodo sodelovali z radikalno stranko ter jo podpirali in da so neresnične vesti, ki so se v nasprotju s to izjavo razširile.

IZ DEMOKRATSKEGA KLUBA.

Beograd, 19. aprila. (Z) Demokratski klub je imel danes ob 10. uri dopoldne sejo, na kateri je g. Davidović poročal o avdijenci Nj. Vel. kralja. Poročilo je bilo sprejeto z zadovoljstvom. Po tem poročilu so posamezni poslanci stavili razna vprašanja, na kar je bila seja zaključena. Po seji je večina članov demokratskega kluba odšla na zabavo drugega pešadijskega polka.

AVTONOMISTIČNI BLOK V VOJVODINI.

Subotica, 19. aprila. (Z) Bunjevačko-šokačka stranka vodi pogajanja z Madžari in Nemci radi ustanovitve avtonomističnega bloka v Vojvodini, v katerega bi stopili tudi Madžari in Nemci. Blok bi zahteval avtonomijo Vojvodine s sedežem v Subotici. Kakor se doznava, so Nemci ta predlog odbili.

CINIZEM DR. KOROŠČA.

Beograd, 19. aprila. (Z) »Beograjski Dnevnik« javlja, da je eden njegovih sodrušnikov se razgovarjal z dr. Korošcem in ga vprašal, dali bo tudi dr. Korošec dobil poziv za avdienco pri Nj. Vel. kralju, na kar mu je dr. Korošec cinično in zasmehljivo odgovoril: Mislim, da srbski kralj nima nikakega razloga, da zove Slovence in Hrvate na posvetovanje.

Cudna konkurenca.

Novi Sad, dne 19. aprila (Z) Včeraj je nacionalistična omladina tukaj razbila in snela vse nemške napise firm, nato pa so Nemci to noč pomazali vse firme, ki so pisane v cirilici ali latinici, tako da je bilo mesto, ko je napočil dan, brez vsakih firmiskih napisov.

BOLJŠEVIŠKA JUSTICA.

London, 19. aprila. (K) Reuterjev urad poroča iz Helsingfors, da je bilo pet častnikov sovjetskega generalnega štaba obdolženih vojninstva in obsojenih na smrt.

Izgon nemškega komisarja iz Poruhrja

ZOPET ŽRTVE NEMŠKIH DEMONSTRACIJ.

Pariz, 19. aprila. (D) Na podlagi svoječasne sklepa medzvezniške okupacijske komisije, da ne more priznati imenovanja princa Hatzfelda za komisarja nemške vlade, je izročila komisija Hatzfeldu potne listine z uradno objavo, da bi morala smatrati njegovo nadaljnje bivanje v Poruhrju kot protizakonito.

Bern, 19. aprila. (D) Iz Berlina poročajo, da je nemški komisar za zasedeno Poruhrje princ Hatzfeld-Wildenburg skupno s pridelenim mu osebom davi odpotoval iz zasedenega ozemlja.

NOVE NEMŠKE DEMONSTRACIJE.

Berlin, 19. aprila. (O) Iz Poruhrja so došla poročila o novih demonstracijah brezposelnih v Mülheimu. Francoško orožništvo je oddalo več strelcov. Tudi iz Düsseldorfa poročajo o ponovnih nemirih. Število žrtve še ni znano.

Mülheim, 19. aprila. (K) Brezposelni iz Oberhausna in Mülheima so odkorakali včeraj predpoldne v velikem številu pod vodstvom komunistov in sindikalistov, ki so nosili črno zastavo, pred mestno hišo, da bi pri mestni upravi zahtevali nove tarifarične mezde. Demonstranti so izruvali tlak in pobili s kamenjem okna mestne hiše. Nazadnje je morala policija rabiti orožje. Nekaj demonstrantov je bilo s strelji ranjenih. V teku noči je bil mir splošno zopet vzpostavljen.

POROČILO ANGLEŠKE DELAVSKE STRANKE.

Pariz, 19. aprila. (Agence Havas.) Kakor javlja »Journal« iz Londona, je

Vprašanje reškega konzorcija.

Rim, 19. aprila. (T) Prihod jugoslovenskih delegatov za nadaljevanje pogajanj v okvirju reške paritetne komisije je naznanjen za soboto 21. t. m. zjutraj. Isti dan se obnovi delovanje komisije.

Zasedanje Društva narodov.

Zeneva, 19. aprila. (K) Na seji, ki se je vršila danes predpoldne, je poslal svet društva narodov pritožbe bolgarskega zastopnika Todorova, ki je v imenu svoje vlade prošil za varstvo bolgarskih rojakov v zapadni Traciji proti zatiranju grških oblastev. Grški poslanik v Londonu je pobijal prednešene pritožbe najodločneje in je s svoje strani opozoril na vpad bolgarskih komitašev v te kraje. Svet društva narodov je sklenil, da odgodi svojo odločitev na poznejšo sejo in da še prej posluša izjavo profesorja Udena.

Zeneva, 19. aprila. (K) Svet društva narodov je na svoji današnji popoldanski seji sprejel poročilo komisije za zatiranje trgovine z dekleti. Poročilo je podal belgijski delegat Hilmens. Svet društva narodov je sklenil predložiti vsem vladam potrebo, da pristopijo k dogovoru za zatiranje trgovine z dekleti iz leta 1921, oziroma da ta dogovor, ako so že pristopile, odobre. Svet društva narodov je nadalje pozdravil namero komisije, da v sodelovanju z mednarodnim uradom dela, da točne informacije o odredbah, ki bi bile pripravne zagotoviti zaščito vseh ženskih izseljencev. Svet društva narodov je končno sklenil povabiti vse vlade, da naznanijo društvu narodov vse kar je potrebno in pripravljeno, da se olajša naloga komisije.

Dunaj, 19. aprila. (K) Zvezni kancelar dr. Seipel je danes zvečer v spremstvu odpotoval v Zenevo.

Zeneva, 19. aprila. (K) Sklep zveznega kancelarja dr. Seipela, da se udeležijo sej avstrijskega komiteja in sveta društva narodov, je bil tu sprejet z živahnim zadoščenjem.

Kongres rdeče cerkve.

London, 19. aprila. (D) Iz Rige poročajo, da je dobila sovjetska vlada sporočilo, da pošljeta carigrski in aleksandrijski patrijarh svoje zastopnike na kongres rdeče cerkve. Baje bo zastopanih 62 škofov. Papež rdeče cerkve, škof Antonin, zahteva izobčenje patrijarha Thona kot sovražnika boljševiske vlade.

rečeno v poročilu odposlanstva angleške delavske stranke, ki je prepotovalo Poruhrje, da teška industrija vzlic občutnim oviram v produkciji počasi zboljšuje svoje obrate in zadržuje znatne zaloge. Poročilo pravi dalje, da je dovolj živil in da njih cene padajo. Delavci, ki pripadajo v splošnem zmerni smeri, zavračajo misel ločitve države, priznavajo pa, da mora Nemčija plačati reparacije. Poročilo zaključuje s pozivom na Anglijo, da svojo politiko jasno precizira in da Franciji in Nemčiji nasvetuje, da predložita svoje predloge mednarodnemu sodišču.

NEMŠKA PLAČILNA ZMOŽNOST.

London, 19. aprila. (Z) Odgovarjajoč na neko vprašanje v spodnji zbornici, je izjavil kancelar Baldwin, da skil cevanje kakršnekoli mednarodne konference za reguliranje medsebojnih dolgov pred rešitvijo reparacijskega vprašanja nima smisla. Vsota reparacij, ki se bo zahtevala od Nemčije, bo tako velika, kolikoršna se more zahtevati od te države, ta vsota pa je popolnoma neodvisna od reguliranja medzvezniških dolgov.

London, 19. aprila. (Z) Letna skupščina angleških trgovskih zbornic, ki je bila otvorjena dne 18. t. m. v Londonu, je zagovarjala internacionalne finančne konference, da se ugotovi nemška plačilna sposobnost, zagovarjala pa je tudi ustvarjanje vedno tesnejših trgovskih odnosov znotraj britanskega imperija, pri stvaritvenem odvrčanju od Evrope.

Naša cona v Solunu.

Beograd, 19. aprila. (Z) G. Aleksandris, grški minister zunanjih del, je sprejel včeraj g. Baludžića, našega poslanika v Atenah. Vprašanje naše cone v Solunu se bliža koncu ter se lahko njegove rešitve pričakuje v najkrajšem času.

Mednarodno posojilo Avstriji.

Bern, 19. aprila. (K) Kontrolni odbor sveta Društva narodov je izdelal poročilo, iz katerega je razvidno, da se bo avstrijsko posojilo zopet založilo pri švicarski Narodni banki, kakor se je to bilo zgodilo že pri zadnjem posojilu na kratkem rok. Izgledi tega posojila se presojajo zelo ugodno.

Eksplozija v Budimpešti.

Budimpešta, 19. aprila. (K) Danes dopoldne se je dogodila v tvornici za gumbe »Ferolit« težka eksplozija, ki je bila najbrž povzročena s tem, da se je vnela večja množina celuloida, iz katerega bi se naj izdelali gumbi. Takoj nato se je videlo, kako so delavci in delavke s plamenom gorečo obleko drli na prosto, kjer so se zgrudili. Požarna bramba, ki je kmalu prihitela na pomoč, je mogla le počasi stopiti v akcijo, ker je bilo že vse v plamenu in so se vedno iznova ponavljale eksplozije. V teku pol ure so izvlekli 11 trupel, ki so bila tako ožgana, da jih ni bilo mogoče spoznati. Nadalje je zadobilo osem delavcev smrtonevarne opekline. Mrtva trupla skušajo agnosirati. Uvedena je stroga sodna preiskava.

Budimpešta, 19. aprila. (K) Identiteta osem ženskih in treh moških žrtve, ki so pri eksploziji v tvornici gumbov »Ferolit« izgubili svoje življenje, se dosedaj ni mogla dognati. Posle vodečega ravnatelja tvornice Schuella je policija aretirala.

Današnje prireditve.

V Ljubljani:
Drama: »Haganagindca«. Red D.
Opera: »Jenufa«. Red E.
Kino Tivoli: »Velikomestni vampirji«.
Kino Ideal: »Marquis Der«.
Kino Matice: »Vražje mesto«.
V Mariboru:
Narodno gledališče: Zavrta.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani:
Tekoči teden: lekarna Trnkoč na Mestnem trgu in Ramor pri glav. kolodvoru.

Alli ste že obnovili naročnino za Jutranje Novosti?

Odnosaji Rusije do velesil.

K izjavam Zinovjeva na moskovskem kongresu.

Sovjetska vlada se silno trudi, da bi dosegla priznanje de iure pri evropskih in ameriških državah, a to se ji do sedaj ni posrečilo. De facto se jo sicer deloma priznava, in dopušča, da ima svoja »poslanstva«, a vsega tega nihče — razen Nemcev — ne vzame resno. Vprašanje odnosov do sovjetov je ena tistih zadev, ki se že mnogokrat stavila vladi in občinstvu. Če se tudi morda kdaj na to pozabi, se to nikdar ne zgodi za dolgo časa. Vprašanje je danes bolj pereče kot morda kdaj prej.

Kako bi se pač temu čudili? Marsikdo je pričakoval, da bi sovjetska vlada enodnevna muha, ki bo hitro izginila. Toda meseci in leta so pretekla in ta vlada še ni padla. In čem dalje časa traja, tem neprijetnejše postaja to negativno pričakovanje, to rezervirano stališče napram boljševiški Rusiji, v katerem čakajo nekateri države.

Ne samo naša država, temveč tudi med drugimi Francija, Anglija in Zedinjene države so v tem precej istega mišljenja, čeravno imajo prav različen interes na tem, da se v Rusiji vzpostavi normalna vlada, s katero bo mogoče spet stopiti v stike.

Ali je treba prenehati s tem pričakovanjem in ne da bi prišlo do oficijelnega priznanja, skušati postaviti nekaj pozitivnega na mesto te čiste negacije, na primer začeti s trgovskimi odnosaji? Kakšen dobiček bi imela država, ki bi na ta način spremenila svojo politiko?

To je eno mnogih vprašanih, ki ga stavi ruski problem. Se bolj kot nemški problem vzdržuje ta ruski problem, dokler se ne reši, Evropo v stanju negotovosti in nestalnosti, in vsak dan se to bolj občuti.

Odgovor na ta vprašanja nam morejo dati le dejstva in nikakor ne doktrina in premišljevanje. La Revue de France je v svoji zadnji (aprilski) številki objavila zelo bogato anketo od g. Andreja Langa, ki se je obrnil na najbolj kompetentne ljudi, na Ruse, ki so bili prej na vodilnih mestih, kot je na pr. prejšnji ministrski predsednik, poslanec Maklakov, ali pa veliki industrijalec Putilov; in pa Francozi, ki so dolgo živeli v deželi ali jo pa pred kratkim obiskali.

Izvajanja Maklakova so posebno zanimiva: Boljševiki so navadno uzurpatorji, njih vlada je nastala nasiloma. Nobene volitve, nobena ratifikacija naroda jih ni nikoli potrdila. Pripomniti je treba, da so ravno radi tega mnogi Rusi, ki so bili prej stari sovražniki carizma, sedaj najneizprosnejši nasprotniki boljševizma.

Nejasen položaj v Rusiji.

Vse vesti, ki prihajajo iz Rusije, naglašajo, da so boljševiki postali v zadnjem času nekako zmedeni.

Te zmede sta povzročila dva dogodka. Prvo je Ljeningovo zdravstveno stanje. Ljening leži baje v agoniji. Navadno izbruhejo v vsaki državi po smrti vladarja prepričani, da je umrl. Rusija sedaj nima nikogar, ki bi užival tak ugled in vpliv, kakor Ljening. Poleg tega je večina pretendentov za boljševiško samoderstvo židov. Vseled vedno ostrejšega antisemitskega gibanja, ki se vedno bolj širi, pa je večina mnenja, da sedaj ne bi bilo priporočljivo, postaviti na čelo Rusije žida.

Drugo je preganjanje cerkva. Usmrčenje prelata Budkewiza je povzročilo ogorčenost ne samo v celi Evropi, temveč tudi izven nje. Zmernejši komunisti so v zadnjem času začeli zahtevati, da se razveljavi obsodba nad patrijarhom Tihonom. Toda ekstremisti se ne menijo za mnenje buržoazije ter vztrajajo na obsodbi. To bi moglo postati za boljševiško vlado usodopolno, kajti ogorčenje

ševizma. Nasprotno pa paktirajo z njimi mnogi stari caristi. Res je sicer, da morda niso mogli drugače.

Boljševiška vlada nima ničesar na sebi, kar karakterizira vlado vseh drugih civiliziranih držav. Začela je s tem, da je vse pogodbe, ki jih je sklenila prejšnja vlada, kratkoma odpovedala in se izjavila, da jo prav nič ne brigajo. Nepristano se umešava v notranjo politiko drugih držav in čisto odkrito dela propagando, da podre vse takozvane »buržujske« vlade.

Kako bi torej mogli pod temi pogodi predstavniki teh vlad imeti normalne in redne odnose z njo? Vsak normalen odnosaj mora imeti za podlago skupnost vsaj nekaterih principov. Tega pa v tem slučaju nikakor ni.

To je filozofska stran vprašanja, ogledimo si pa sedaj pozitivno, gospodarsko stran. Kar se tiče industrije, pravi Maklakov, je to zadeva posameznikov. Če ima kak industrijalec ali kapitalist dovolj trdo kožo, lahko prevzame v Rusiji kako tovarno in jo skuša spraviti v tek. Toda imeti bi moral v resnici zelo trdo kožo, kajti principi boljševizma so naravnost nasprotni razvoju in uspevanju kapitalizma. Vse takozvane koncesije, ki so jih pod pritiskom potrebe, dali v zadnjem času boljševiki kapitalizmu, da ga privabijo, nikakor niso iskreno mišljene. Na tako slabo podlago se ne da zidati trajnih podjetij.

Dokaz temu je, da se vsem onim, ki so dosedaj dobili koncesije v Rusiji, nikakor ne mudi, jih eksploatirati. Spravili so jih za boljše čase, kajti dobro vedo, da je eksploatacija sedaj popolnoma nemogoča.

To je resna kritika Maklakova in teško bi bilo, jo s protidokazi ovreči. Za enkrat pač nima nobenega zmisla, pošiljati oficijelnih misij v Rusijo, popolnoma zadostuje, če potujejo tja posamezniki, ki so zmorni, študirati položaj in pošiljati domov objektivna poročila. To delajo na pr. Amerikanci.

Čisto istega mnenja je francoski industrijalec Mimeur, ki vsled dolgoletnega bivanja in delovanja v Rusiji (do poletja 1920) dobro pozna deželo. Seveda kdor gre danes v Rusijo, gre na svojo odgovornost in nevarnost, kakor če bi odhajal v zlate rudnike v Klondike.

In kakšen dobiček bi imela država, ki bi stopila oficijelno v stik z boljševiško Rusijo? Trgovina in industrija je praktično nemogoča. Rusi nimajo ničesar, kar bi mogli oddajati, nasprotno bi pa rabili vse. Za enkrat ni nič drugega mogoče, kot čakati in opazovati.

Ljudstva proti zatiralcem vere in proti tiranom se bliža svojem vrhuncu. Zdi se, da ni izključeno, da izbruhne v Rusiji ponovno močan upor.

Zapiski.

»Če nečete, pa nas amputirajte«, je izjavil dr. Korošec v političnih razgovorih z radikali. Ta izjava šefa SLS je karakteristična za skrajno neresno mišljenje nekaterih klerikalnih vodilnih krogov. Vprašanje v slučaju amputacije je samo to, iz katerih dohodkov misli g. Korošec vzdrževati upravnih aparat slovenske države, ko je danes dokazano in jasno, da smo pasivna zemlja in da smo gospodarsko vezani na vojvodinske in sremske žitnice. Pa ako g. Korošec to ve, vendar ne misli iti hvaležni s Slovenijo k don Sturzu in Italiji? Pri neresnih pa je tudi to mogoče.

V škrpeli so danes slovenski klerikalci, ki so v pohlepu za mandati se posluževali radikalne taktike. Šticipa Radič jih je potegnil dobro za nos in jih diskreditiral pred Srbi. Na drugi strani ne more imeti radikalna stranka v ljudi, ki pregovarjajo na dve strani pravega paupanja. Njihova taktika, ki so jo vodili v stari Avstriji, se bo izkazala v edinstveni državi Slovencev, Srbov in Hrvatov kot naporna in za stranko katastrofalna.

„Ura v bojni grom“

»Slovenec« je napovedal vojno — Kako se hoče bojevati, je zaenkrat še njegova skrivnost. Ne vemo, ali bo oborožil svoje čete s smrdljivimi bombami, s topovi, s cepci ali z metlami, ali pa samo z raglami... Noben vojskovodja ne mara izdati svoje strategije. Samo toliko je gotovo, da bo vojna in da poldejo vitezi Radič, Korošec, Spaho s svojimi polki nad Beograd. Ne vemo, kako bo izgledalo to novo Kosovo polje, na katerem se bodo borili vitezi »brez straha in trepete« za krst častni in sloboda zlatnu. Kakor pravijo reporterji, bo nastopil Spaho kot Musa Kesedžija, slavni počestni razbojnik arnavtski, Korošec kot Lambergar, ki rešuje carski Dunaj in čarovnico Marjetico, a Radič kot Murromec Ilija, ki »sedé sedel je sedemindvajset let«. Potem mu je pa Bog dal tako »junaško sliko«, da je s svojim kričanjem podiral sovražne trdnjave in metal ob tla sovražne polke.

Vsak veliki zgodovinski dogodek najde svojega rapsoda in tudi ta pohod na Beograd bo ostal človeštvu ovekovečen v junaški pesni. Morda se najde moderni Homer, ki bo zapel novo »Batrahomijahijo«, ali pa vstane iz groba Pavel Višnjič, ter bo travestiral svoj nastanek na na Dahijs. Ali pa se bo raz-

legel nov spev v moderni obliki. Novi Mazepa bo pripeljal svoje čete v Beograd in novi Byron bo opeval njegov pohod. V ušesih mi že zvone akordi njegove pesmi, vredni škotskega barda:

»U skupščini je boj končan, Bila je Srbu sreča kriva; Pri možu mož leži zaklan, za kralja zadnjel kri preliva.

Ob ljudstvo, slavo je Pašić, prišli so gospodarji novi; nezvestim vlada zdaj Radič, vse klanja bradi se nlegovi.«

Morebiti bo pa ta pohod podoben pohodu hrabrega Igorja na divje Polovce in novi Bojan bo udaril na strune in zopel novo »Slovo v polku Igorjevem« — oziroma Radičevem:

»Od blede zore do moči In od noči do svita kalenih strel oblak leti In med zveni od štita; se lomí kople ob čeladah tam sredi tujega polja na donavskih livadah.

Črna zemlja je razrita Od kopit, pobeljena s kostmi, vsa s krvjo obilita; po srbski zemlji bolesti jek žumi.

Kaj mi šumi, kaj mi ječi v rožnem jutru daleč v stran? Radič kliče polke svoje; po milem bratcu Korošcu mu hudo je.

Madžarska politika.

ly. Budimpešta, sredi aprila.

Madžarsko javnost zanimajo vprašanja, ki danes drugod nimajo nobene aktualnosti. Na primer vprašanje habsburgovske propagande. Na Dunaju se zanjo nihče več ne zmeni. V državah Male antante so se pred to možnostjo (ki je — mimogrede omenjeno — nemogoča, zavarovali s posebnimi zakoni.) V Budimpešti še habsburgovski strahovi plajšajo po parlamentu. Te dni je stavlil poslanec Sakaczy, pristaša reformistov, obširno interpelacijo, ki je vzbudila mnogo pozornosti. Opozoril je na širjenje habsburgovske agitacije, ki je tako narasla, da predstavlja Madžarsko tako, kakor da je nadvjodna Oton na prestolu — naslednik madžarske krone. Ker je Sakoczy izjavil da narod te politike — vlada se je oficijelno udeležila parastosa za ekskrjalom Karlom — ne odobrava, so legitimisti kričali: »Živel Oton, drugi kralj Madžarske!...« Odgovor min. predsednika Bethlena je bil silno dvočilen. Rekel je, da so se posamezni člani le iz »prijetete« udeležili rekvizijama za pokojnim Karlom. Mrtveci ne delajo politike...

Vladna stranka je »zaenkrat« še enotna. Bile so pa hude borbe za to edinstvo. Zdi se, da kriza še ni rešena. Kompromis je, kakor zatrjuje »Az Est«, dosežen na ta način, da je Nagyatad — Szabo po predhodnem sporazumu z grupo Szandl — Ery — Varady združil obe krili stranke malih posestnikov, ki tvorita kader vladne stranke. Tako je zbral dva ekstrema: Bethlena in Gömbösa. Vladno stranko tvorijo sedaj štiri frakcije: 1. Bethlenova skupina, 2. Nagyatadova skupina, 3. Szandl — Ery — Varady (to je centrum stranke, 4. skupina Gömbös — Wolf, 90 odstotkov vseh poslancev v vladnem taboru sledi brezpogojno Bethlenu.

Te dni je »Budapesti Hirlap« komentiral dolg članek, ki ga je napisal grof Albert Apponyi za »Revue de Geneve«. Apponyi pravi v svojem članku, da je to leto pričelo za Madžarsko v znamenju

krize. Spominjajoč na demaršo, ki so jo odvzeli države Male antante radi incidentov na madžarsko - romunski meji, nadaljuje člankar, da je Mala antanta storila s svoje strani vse, da diskvalificira Majžarsko pred vsem svetom. Tu so igrali — plše Apponyi — politični motivi posebno vlogo. Romunija bi se hotela razširiti do Tise, Češkoslovaška ima svoje aspiracije ob slovaški mejni država SHS bi rada eksploatirala pečujške rudnike, da ne govorimo o koridorju, ki bi imel spajati Češkoslovaško in Jugoslavijo. Apponyi dokazuje, da hočejo države Male antante uničiti današnjo Madžarsko, ki se ne more braniti. Člankar pa kljub temu svetuje vodilnim krogom korektnost, ki da je najboljši odgovor na vse »provokacije«. Zanimiva pa je njegova sklepna konstatacija: Odnosaji med Madžarsko in državami Male antante se vidno boljšajo...

Kdor bi hotel zamotane politične razmere na Madžarskem natančneje proučiti, bi rabil za to precej časa in bivanja v Budimpešti, ki je središče vsega političnega življenja. Dejansko obstojate v madžarski politiki dve veliki skupini: konstruktivna in destruktivna skupina. Med obema se nahaja manjša skupina legitimistov z Andrássyjem na čelu. Tej srednji skupini je grof Apponyi zelo blizu. Konstruktivno skupino tvorijo: Bethlen, stranka malih posestnikov, skupina »Probujujočih se Madžarov« in skupina takozvanih liberalnih konstruktivcev, ki ji načeluje Klebsberg. Destruktivno skupino sestavljajo: liberalci, Vaszonyi, Raszai, reformisti, socialisti in oktobristi. Slednji vzdržuje jo zveze z emigracijo, deloma s Karolyjem in socialisti, pa tudi z Moskvo...

V zadnjih tednih se je kruh zelo podražil. To se v Budimpešti zelo občuti. Kilogram kruha se je podražil za 30 K. Sedaj stane kg moka 344 do 356 madij. Pšenica se je podražila že tako, da stane meterski stot 8400 K.

Bavarska — ognišče nemške reakcije.

Berlin, 16. aprila.

Nemčija pozna samo tri glavna vprašanja, ki ji dajejo največ upravičeni skrbi: reparacijski problem, ruhrska akcija Francije in — bavarsko vprašanje. Danes je voditelj narodnih socialistov, znan Hitler, nekako neomejeni gospodar po vsej Bavarski. V tej deželi se dela vsa politika v znamenju takozvanega »Hokenkreuzea«. Sodišča, uradi, oblasti, vse to stoji pod terorjem, ki ga na prav umečen način izvaja absolutist Hitler. Nemčija preživlja težke trenutke, a zavest, da izhajajo vse težave ravno iz Bavarske, navdaja slehernega patriotičnega republikanca z žalostjo. Komaj so bile premagane težave komunizma, že se pojavlja druga nevarnost: narodno - socialistična hidra, ki ni v stvari nič drugega nego reakcija najhujše vrste. Najbolj razumljivo je, da ta latentni konflikt, ki ogroža narodno, in bolje povedano državno edinstvo Nemčije, prihaja iz Bavarske tudi v teh trenutkih, ko je spričo francoske akcije v Poruhrju treba resne zbranosti nemškega naroda. Ta narodno - socialistični boljševizem je privedel že tako daleč, da se uredniki hujšaških organov branijo, priznavati pravomočne obsodbe državnega sodišča. Oni kratkoma ne priznavajo kompetence državnega sodišča. To je isto anarhistično mišljenje, ki je prevladovalo v monakovski bohemski revoluciji z l. 1919 in ki ni mirovalo niti l. 1922, ko mu je dajalo bavarsko državno ministrtvo vso izdatno potuho.

V tej zastrupljeni atmosferi korenini danes vsa bavarska vlada. Ludendorffove garde se vežbajo mirno okoli glavnege mesta Bavarske in pokrajinska vlada nima toliko moči, odnosno je noče uporabiti, da bi zatrla tendence, ki so v očitem protislovju z določbami weimarske ustave in proti državnemu edinstvu. Monakovo je danes zatočišče najtemnejših reakcionarnih elementov. Bavarska vlada še do danes, pod Kullingovim sistemom, ni storila ničesar, da se ukloni ta velika opasnost nemške republike. Ni vseeno, kako se presoja bavarski problem. Evropa ima interes na tem, da je Nemčija demokratska republika. To si danes želijo vsi zavezniki brez razlike. Demokratska republika Nemčija je najboljši jez proti monarhistični reakciji, ki dobiva med junkerji vedno več opore. Nemška republika je garancija, da se bodo reparacije dejansko plačevale. Če imajo »Hakenkreuzlerji« med ljudstvom zaslobo, je temu krivo dejstvo, da demagoško hujškajo na odpor proti Franciji, proti plačevanju reparacij. Narodno - socialistična kuga razsaja danes po vsej Bavarski, in če državnna vlada ne bo posegla po drakoničnih sredstvih, je pričakovati nepredvideni dogodki.

Vsi voliči, ki so glasovali za Narodno radikalno stranko, naj prijavijo v organizacijske svrhe svoje naslove glavnemu tajništvu NRS, Ljubljana, Wolfova ulica I, nad. Krajevnim organizacijam, ki so to že storile, ni treba. Gl. tajništvo NRS.

Iz italijanskih revij.

»La Vita Italiana« je mnenja, da je Turčija, čeravno je premagana, sedaj v stanju, ne izpolniti podpisane mirovne pogodbe in ukaniti celo Francijo, ki ji je naklonjena. S tem, da grozi z vojno ali z boljševizmom, si skuša Turčija pridobiti posojil od britanskih bankirjev. Pojzev teh posojil se ne bo nikoli držala, njih obresti ne bo nikoli plačevala in bo pustila zapadli plutokraciji komaj »peščico muh«. Vseled mnogih potovanj francoskega poslanika po slabih gorskih cestah v Anatoliji samo pesa vpliv Francije. Francozom se bo nazadnje posrečilo, da bo položaj Angležev v Palestini nevzdržljiv.

Komedija se bo pa morda končala s tragedijo — na Balkanu vre, Madžarska se oborožuje. Bolgarska vedno zahrbito napada Jugoslovane in Grke s svojimi ustaši in makedonskimi avtonomisti. Madžarska in Romunija imata še poravnati stare račune. Bolgarska hoče pri prvi priliki s silo urediti do Egejskega morja, med tem ko bo en milijon muslimanov, ki so posejani po vseh balkanskih državah, sledil Kemalu, katerega podpira Rusija. Spavajuči Turci je pazno bedel, med tem ko so se evropski zmagačji, vodniki in ljudstvo, po sklepu mirovnih pogodb, vsedli k počitku in se veselili svojega umetno ustvarjenega prospevanja. Čas je že, otresti se tega duševnega zastrupljenja, vzbuditi se in slediti turkumsko vzgledu. (Vse laške pobožne želje!)

O Trstu piše »Rassegna Italiana«: Če gleda Rim na Trst, občuti nekako iste težave, kot Angleži, ki gledajo na Irsko. Pod vlado Habsburžanov so si tržaški italijanski nacionalisti predstavljali, da so nekakšna mala avtonomna država brez vsakega zanimanja za avstrisko cesarstvo. Navduševali so se na ta način, da so se nepristano pritoževali in bili vedno zoper vlado. Sedaj pa, ko je Trst odrešen, nadaljuje svoje egoistično in kritikujoče počenjejanje, kajti pritožbe so bile toliko časa sol vse njegovih jedi, da so mu prešle v kri.

Kar se tiče zasedbe Poruhrja, je »Rassegna« optimistična, vendar je mnenja, da bi bil Mussolinijev predlog — moratorij in stabilizacija marke — boljši, da se dosežejo isti rezultati.

Iz Češkoslovaške.

Na Slovaškem je odzvonilo komunistom. Kakor poroča »Slov. Vychod«, bo sedaj skupno zapustilo delavstvo v vzhodni Slovaški komunistično stranko. V Košicah je n. pr. izstopilo minule dni več ko 150 delavcev iz komunistične stranke ter se je priključilo k drugim delavskim strankam. Celo oni delavci, ki so bili s terorjem nagnani v komunistične čerške organizacije, prestopajo v tekovalne sokolske enote. To zapuščenje komunističnih vrst polknušajo komunistovski voditelji prepričati zopet s terorjem. Ali delavstvo se komunističnih groženj nič več ne boji, kar izpričuje dejstvo, da samo naznanja slučajev terorja. Tako je n. pr. delavstvo, nameščeno v mestni službi v Košicah, ovdolilo oblasti komunistične člane mestnega sveta košičkega, ki so prettili mestnim delavcem, da bodo poskrbeli za to, da bodo delavci, kateri izstopijo iz komunistične stranke, iz mestne službe odslovljeni. Navedena dejstva pričajo jasno in glasno, da je komunistem na Slovaškem že v zadnjih izdihajalnih —

Casopisna statistika. Na 23.4% Nemcev pride 29.1% od vseh v Republikah izhajajočih časopisov. Na 65.5% Čehoslovakov je prišlo 65.5% čeških in slovaških časopisov. Povprečno razdeljeno pride en nemški časopis na 5214 Nemcev, dočim en češki ali slovaški list na 6458 Čehoslovakov. Političnih dnevnikov čeških in slovaških je izhajalo 49 (na Češkem 25, na Moravi in v Šleziji 18, na Slovaškem 6), nemških pa 67 (na Češkem 47, na Moravi in v Šleziji 14, na Slovaškem pa 6). — Kakor je videti, drže Nemci dosti na časopisje. Pač dober vedo zakaj. Škoda, da smo Slovani tako daleč za njimi.

Apel na slovaško gostoljubnost! Pevski zbor poljskih akademikov iz Lwowa priredi v soboto dne 28. aprila koncert s bogatim sporedom poljskih narodnih pesmi. Poljaki pomljuje po celi Jugoslaviji in si hočejo ogledati tudi Ljubljano, da spoznajo na svojem počnem potovanju ves naš narod polibže. Beograd jim pripravlja pristen sprejem kakor se spodobi slovaškim gostom-bratom. Ljubljanska akademska omladina apelira na našo zavedno javnost, da ne zaostane v nobenem oziru za Beogradom in da jim priredi kar najbolj srčen sprejem. Prosimo vse one, ki bi mogli sprejeti vsaj po enega ali dva poljska akademika za dva večera na stanovanje, eventualno tudi na hrano, da blagovolijo to javliti na naslov »Društva prijateljev poljskega naroda« (Slovska ulica št. 7). Najčudenjši program še objavimo. Naša »Glasbena Matica« jim aranžira koncert in upamo, da bo poziv omenjenih društev našel prijazen odmev v naši javnosti.

Čehi in Slovaki.

V Pragi je predaval minister dr. Markovič o Slovaki in inozemski revoluciji. Njegovo predavanje je bilo sestavni del predavanj o češkoslovaški revoluciji in dr. Markovič, ki se je tudi sam aktivno udeležil vojaških in diplomatskih bojev v Rusiji, je s tem svojim predavanjem v obilni meri prispeval k zgodovini češkoslovaške revolucije.

Udeležba Slovakov na gibanju v inozemstvu je bila merodajna za bodoči razvoj češkoslovaške revolucije in pa za izgradbo republike. Dr. Markovič je potrdil, da so si mogli Slovaki priboriti svobodo edino na ta način, da so se priključili povzročiteljem boja in gibanja v inozemstvu ter da so sprejeli idejo enotnosti češkoslovaške republike.

Ze v začetku svetovne vojne je bila ideja združitve češkega in slovaškega naroda v eno enotno državo zelo močna. Najnovejša strula, ki je bila nasprotna tej ideji, je bila ona za združitev Slovaške z Rusijo pod rusko carsko dinastijo. Ta struja pa je propadla sama od sebe, ko se je zrušil zarški režim.

Drugi del svojega predavanja je predavatelj posvetil udeležbi Slovakov na revolucionarnem gibanju v inozemstvu, organizacijskemu in propagandnemu delovanju v vojski in na financiranju gibanja. Ta udeležba sicer ni bila tako številna in močna, kakor s strani Čehov, ker Slovaki na revolucijo niso bili tako dobro pripravljani, kakor Čehi. Zato je bilo treba mnogo več in previdnega prizadevanja, da so se pridobile slovaške mase na aktivno sodelovanje pri tem gibanju. Vendar pa so se

tudi Slovaki udeležili tako v vojaškem, kakor tudi v propagandnem oziru delovanja za osamosvojitve v tako častnem številu, da se je lahko mirno govorilo o češkoslovaškem gibanju. Glede financiranja so bili Slovaki na prvem mestu v Ameriki.

Govornik je končno povdarjal, da se je velika večina Slovakov, ki so bivali v inozemstvu, takoj zavzela za ureditev skupne češkoslovaške države, torej za idejo skupnosti. Omenjal pa je, da je bil v inozemstvu tudi del Slovakov, ki so ozkosrčno gledali ta razvoj in izražali svoje strah, da bi z udeležitvijo češkoslovaške države mogli priti do nadvladanja slabjšega po močnejšemu. Ta strb se je pojavila tudi pri onih Slovaki, ki so sicer sprejeli idejo politične in narodne enotnosti.

Govornik je povdarjal, da bi ne bilo prav, zatistiti oči pred tem dejstvom. Strb se je pojavila in je ostala. To strb razumeti psihološko in zgodovinsko, ter z njo računati, pomenja češkoslovaško enotnost utrditi in poglobiti. Ako pa bi se ta pojav prezrl in skušalo izvesti njeenje stotletja ločenih plasti in dežel na tak način, ki bi utrjeval opravičenost te bojazni, bi to značilo gladiti pot avtonomizmu in separatizmu.

Končno je govornik naglasil, da so si Čehoslovaki priborili svojo svobodo in državo v znamenju češkoslovaške enotnosti, v tem znamenju so dosegli vse svoje uspehe. Samo s pravilnim razumevanjem te enotnosti si bodo ohranili svojo državo. Edino v češkoslovaški republiki bo Slovaška svobodna in sposobna za kulturni, socialni in gospodarski razvoj, ki bo pripeljal slovaški del češkoslovaškega naroda v vrste naprednih svetovnih narodov.

Zahtevajte v vseh javnih lokalnih JUTRANJE NOVOSTI

»za črte, za bogove nad oblake.«

Dnevne novosti.

— Kraljev dar. Kralj Aleksander je daroval združenju Ferijalnega Saveza kot svoj prinos svetilnicni dnevu 2000 Din.

— Potovanja kraljice Marije v Dalmacijo in Italijansko časopisje. Italijanski listi poročajo o potovanju naše in romunske kraljice po našem morju ter nikakor ne morejo razumeti, kako je mogoče, da je poveljnik ladje, na kateri se vozita obe kraljici ravno — Slovence. To se jim zdi čudno in neprijetno. Pa se bodo morali počasi privaditi še marsičemu, kar jim bo še bolj neprijetno!

— Občni zbor ljubljanske sekcije »Jugoslovenskega novinarstva združenja« se vrši v nedeljo 22. t. m. ob pol 11. uri pri »Mraku« na Rimski cesti.

— Gostovanje g. Mihajla Markovića. G. Mihajlo Marković, član Narodnega gledališča v Zagrebu, ki je dosegel na ljubljanskem dramskem odru nedavno popoln uspeh, gostuje zopet v Ljubljani 20., 21., 22. in 23. t. m. In v ponedeljek 23. t. m. nastopi v Ogrizovičevi drami »Hasanaginica« v vlogi Hasanage, v nedeljo 22. t. m. v Gogoljevem »Revizorju« kot mestni poglavar. Pri tej predstavi igra Hleštakova na našem odru prvič g. Putjata.

— Češkoslovaški minister v Splitu. V tork je prišel v Split češkoslovaški minister za prehrano g. Johannis.

— Zborovanje Jugosl. Matice v Splitu. V nedeljo se je vršil v Splitu pokrajinski zbor Jugosl. Matice. Na zboru so bile sprete resolucije, ki zahtevajo brezpopolno izvedbo rapalske pogodbe in protestirajo proti otvaritvi italijanske šole v Splitu.

— Nedopustni pismenski naslovi. Občinstvo opozarjamo, da se ne poslužuje več takih pismenskih naslovov, ki obstoje iz posamičnih pismenk ali števil, ker po novem poštnem pravilniku šifrirani naslovi niso več dovoljeni.

— Instalacija apostolskega vikarja za Banat. V nedeljo je bil v Vel. Bečkerek svetoan instaliran novoinovnovani apostolski administrator pater Rafael Rodić.

— Razmejitve z Madžarsko končana. Iz Novega Sada poročajo: Komisija za razmejitve z Madžarsko je dovršila v okolici Segedina svoje delo, tako da je razmejitve s Madžarsko popolnoma končana.

— Nov priseljeniški zakon v Ameriki. Iz Washingtona poročajo, da je predsednik Harding prepričan, da bo sedanjí zakon o omejitvi priseljevanja v kratkem času povzročil pomanjkanje ročnih delavcev. Tajnik delovnega urada Davis je predsedniku izročil poročilo, po katerem je tako pomanjkanje že nastopilo. Pripravila se nov zakon o priseljevanju.

— Letovišče predsednika g. Masaryka. Praski listi poročajo, da bo preživel predsednik češkoslovaške republike g. T. G. Masaryk poletne mesece junij in julij, mogoče tudi avgust na posestvu Topolice pri Nijtrah v Tatrah. Tam se bo nekaj časa mudil tudi minister zunanjih zadev g. dr. Beneš.

— Tatniški gonjač. V hlevu gostilne »Pri Rogovlci« na Černuči je zmanjkala trgovcu z živino Josipu Pravu črna usnjata listnata, za kateri je imel moč 15.000 Din. Zadevo je takoj ovadil policiji in posrečilo se je, da so našli že drugi dan tatu na nekem senku v Stepanji vasi. — Miha Švegel iz Britofa pri Podbrezju, ukrajač živine, brez stalnega mesta, je ukrajal možu listnico, pobegnil in popival nato po Ježici. Od tam je kolovratil v Stepanjo vas, kjer je zaspal pijan na nekem senku. Dobil so pri njem še večjo vsoto ukradenega denarja.

— Tatvine v Ljubljani. Iz hleva Kmetijske družbe so bile ukradene oskrbniki drevesnice Jos. Urbančiču tri kure vredne 600 kron. — Posestniku Jakobu Trpnicu na Tržaški cesti je bila ukradena iz hleva 600 kron vredna volna plaha. — V neki hotelski restavraciji je bila ukradena iz mize črna, srebrno okovana ročna torbica, lasti Ide Korblerjeve iz Maribora. V torbici je bilo nekaj denarja in toaletne potrebščine.

— Pobegnil je iz blaznice-hiralnice v Ljubljani 45letni umobolni Matevž Zakovšek z Vrhnike.

— Ujela se je... Pred kratkim smo poročali, da je zalotila policija mlado komaj letošnjo tatico Alojzijo Godec, ki je izvršila nebroj tatvin po raznih stanovanjih in oškodovala po dosežanem priznanju razne stranke za preko četrtilijona kron. — Na poziv v časopisih, da naj se morebitni nadaljni oškodovanci javijo na ljubli. policiji, je došlo že šest nadaljnjih ovadb sličnih tatvin, katere ima tudi bržkone Godecva na vesti. — Javilo pa se je tudi več strank, ki so povedale, da jih je obiskalo slično dekle pod raznimi nesmiselnimi pretvezami, se ogledovalo po stanovanju, ni pa našlo prilike, da bi kaj odneslo. Večji del ukradenih predmetov je zastavila tatica v mestni zastavljalnici.

— V cerkvi v St. Vidu pri Lukovci sta bila ukradena z obeh stranskim oltarjev dva vrta in pa 4 m dolga belo-rdeče-modra zastava.

— Vlom na Otovcu in Dragi. V noč 15. aprila je vjomi mladenec tat v hišo posestnika Joža Kukmana na Selu pri Otovcu v črnomeljsem okraju in odnesel več razne oblike in 4000 kron denarja. — Pri Franju Uhanu na Dragi pa so pokradli tudi neznanji vjomi mladenec razno perilo, možko in žensko oblačilo, nekaj sledkorja, kave in domačega medu v skupni vrednosti 30.000 kron. O storilcih nimajo nobene sledi.

— Tajinstvena odsotnost uradnika. — Pred nekaj dnevi je na tajinstven način izginil knjigovodja pri ministru za zunanje zadeve Goković. Pred par dnevi pa je dobil neki njegov prijatelj od njega pismo iz Dalmacije. Sporočil je, da se nahaja v Dubrovniku in da bo skočil v Jadransko morje, ker mu je vrnitev v službo onemogočena. Radi tega domnevajo, da je izvršil poverbo in je uvedena preiskava.

— Najden obsežec. Na Jenovcu blizu Zagreba so našli možko truplo, ki je viselo na nekem drevesu. Poklicana je bila policija, ki je ugotovila, da gre za Vincenca Hranstnika, rojenega leta 1876, najbrže v Mariboru. Vendar pa ni njegova identiteta sigurna.

— V Ameriko bi rad. V neko zagrebško gostilno je prišel kmot Peter Haralović iz Griča in prisedel k nekemu tujcu. Razvil se je živahen pogovor, med katerim mu je tujec povedal, da se bavi s preskrbovanjem potnih listov za Ameriko. Kmet mu je verjel in ker bi šel rad sam v Ameriko, mu je dal 800 Din, da preskrbi potni list tudi njemu. Nato je odšel domov in nestrpo pričakoval tujca s potnim listom. Ko ga pa le ali bilo, je šel v Zagreb in naznanil celo zadevo policiji.

— Daruite kniže naši šolski mladini onstran državnih mej. Kaj bi bilo iz otrok brez dobrih knjiž? Ta misel sili v glavo vsem, ki se živo zanimajo za nadloveski kulturni boj naših bratov in sester za mejami, zlasti na Koroskem ter tudi na Goriskem in Primorskem. S takimi darovi se goji narodna zavest med slovensko mladino tostran in onstran državnih mej, kar je vsekar tudi večjega pomena, ker sta tako Lah kakor tudi Nemec naši narodnosti nevarna soseda.

— Parna kopelj v Beogradu. Beogradska občina je prejela iz Nemčije na račun vojne odškodnine popolno napravo za parno kopelj, ki bo po prejšnjih načrtih nameščena v Mišarski ulici.

— Poset Jadranske rivljere. Dubrovnik je od začetka tega leta do 5. t. m. posetilo 5230 oseb. Lanskega leta je posetilo dubrovniško rivljero veliko število 28.172 gostov. To znači gotovo velik dohodek, ker mora vsak tujec plačati 2 in pol dinarja dnevne takse.

— Nenavadno maščevanje. Zofija Pinjo v Sarajevu se je skregala s svojim zetom. Ker se ni mogla drugače maščevati, je splezala v njegovo stanovanje, ukrada otroka in neznan kam pobegla.

— Vodno sesalko je ukradel neznan tat posestniku Antonu Trškancu na Vevčah. Sesalka ma obliko levje glave.

— Radi zaisnice, ki jo je prisolil hlapec pri Ekarju vajencu Francu Lenarčiču, je udaril Franc Rihar tudi uslužbenec pri Ekarju tovariša s topim orodjem po glavi in ga teško poškodoval.

— Celjske novosti. V mestnem gledališču gostuje v tork 24. aprila ljubljanska drama z Ogrizovičevim dramo »Hasanaginica«. Igra se je igrala v Ljubljani s popolnim uspehom. Režijo vodi g. Rogoz. V vlogi Hasanage gostuje član zagrebškega narod. gledališča g. Marković. — Na gosposkijski šoli se je radi odselitve strokovne učiteljice za tekoče šolsko leto uknil pouk. Za prihodnje šolsko leto je ministrstvo trgovine in industrije zagotovilo šoli dve učni moči. — Podružnica Slovenskega lovskega društva v Celju ima v nedeljo 22. t. m. ob 10. uri dop. v hotelu »Balkan« v Celju svoj občni zbor. — Predavanje o skautstvu. Prof. M. Agapov Zaganski iz Ogulina predava v nedeljo dne 22. t. m. ob 4. uri pop. v mali dvorani Narodnega doma o skautstvu. Ljubitelji skautske ideje se vabijo k udeležbi.

— Mariborske vesti. Meso je na mariborskem trgu poskočilo na 92 kron za en kilogram. Mesarji se izgovarjajo s tem, da je draginja mesu zaradi tega tako narasla, ker je vsled izvoza težko dobiti klovno živino. — V četrtek je umrla ga. Alojzija Pihlarjeva, roj. Ahčin, žena trgovca v Gosposki ulici. Pogreb bo v petek popoldne.

— 12krat zaradi tatvine predkaznovana Marija Šmigoc iz pujskega okraja je te dni obiskala svojo znanco v Studencih. Izrabila je ugodno priliko, da ji je ukradla žensko obleko, nakar jo je popihala. Policija je izlesledila in izročila sodišču. — Trgovskega pomočnika Franca L. je na povratku proti svojemu domu v Radvanje napadel mariborski gostilničar Jurij in ga pričel s svojim spremljevalcem pretepati. Pri tem je upil, da bo »Orjuncu« že pokazal. Ker sta se končno napadala z bala posledic, sta zvekla Franca L. še na voz in ga zapeljala na policijsko stražnico, kjer sta ga skušala ovaditi, da ju je napadel. Pri telesi preiskavi pa niso našli pri Francu L. nikakršnega orožja ali predmetov, ki bi mu naj služili pri namišljenem napadu. Vsi del tega je bil L. izpuščen na svobodo, pač pa je bila proti njegovima napadalcema uvedena preiskava. — Mestni magistrat naznanja, da morajo lastniki svinj, ki žele dati cepiti svoje svinje proti rdečici, to priljviti najkasneje do 1. maja mestnemu živnozdravniškemu uradu. — 15letni Franc Murkovič se je več dni brez posla potepal po mestu. Oče, ki živi z neko žensko v skupnem gospodinjstvu, se niti najmanj ni brigal za svojega otroka. Deček je bil izročen državni zaščiti za deca.

— Velika tatvina draguljev na Dunaju. Na vzhodnem kolodvoru na Dunaju so bile ukradene iz ročne torbice grofici Hildi Nako sledeče dragocenosti: 85 lepih biserov nanizanih na niti z malo platin-zaponko (500 mil. a. K), cizelirana zapestnica iz platina z briljanti (150 mil. a. K), dve vlasnici iz platina posejani z biseri (80 mil. a. K), manjša vlasnica (5 mil. a. K). Poleg tega je imela v torbici še nekaj denarja in manjših vrednosti. Pripeljala se je iz Budimpešte in sumi, da sta jo tatova izsledila že tam, ali pa postala na njo pozorna med vožnjo. Sumi dva gospoda nekoga Francoza in Romunca, ki sta na Dunaju izginila.

— Denar ni sreče gospodar. Sledeča statistika bi utegnila komu pristuditi bogastvo. Leta 1922 se je v Ameriki izvršilo 12.000 samoubojstev. Med samoubojci je znanih 79 milijonarjev. Enemu izmed njih, predsedniku velike banke, se je stropav po desetih brezuspešnih poskusih posrečilo zapustiti dolno solz.

— Težak pravopis. Kneginja Metternich je izdala v Parizu »Spomine«, kjer omenja zgodbo v Mériméjevem diktatu. Ko je slavni romanopisec popravil besedilo svojih visokih učencev, je bil uspeh naslednji: prvo mesto je dosegel princ Metternich! Njegova Cesarost je napravila 45 pravopisnih napak, Njeno veličanstvo avstrijske cesarice 62, princesa Metternich 42, znani pisatelj Aleksander Dumas 24, drug pisatelj Oktav Feuillet 19 itd. in princ Metternich pa 3 pogrške. Oba francoska akademika sta bila poparjena. Vse se je krohotalo in Dumas se je obrnil k mlademu Metternichu: »Princ, kdaj postavite svojo kandidaturu za Akademijo, da nas boste učili pravopisa?«

— Podporno društvo slepih je založilo računsko bloke za restavracije in kavarne po 50 Din; natakarij dobe popust. Dobivajo se pri Podpornem društvu slepih v Ljubljani, v Wolfovi ulici 12 ali v trafiki invalida Pleško na Sv. Petra cesti 8. Učiteljstvo pa prosimo, naj navaja mladino, da kupi šolske zvezke z napisom: »v korist podpornemu društvu slepih.« Segajte pazljivo po blokih in zvezkih, da vsaj deloma najšate bodo nabrednejši — slepcev.

— Našla se je dne 18. t. m. srebrna ura s športno verižico na francoskanskem mostu. Lastnik jo dobi nazaj pri mestnem tržnem nadzorstvu, Vodnikov trg št. 5 ob 11. do 12. ure.

— Čevlje kupujte od domačih tovarn tvrdke Peter Kozina & Ko., z znamko Pecko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo v Ljubljani, Breg 20 in Aleksandrova cesta 1.

Sokolski vestnik.

— Kralj za Sokole. V znak priznanja za uspešno delo stipskih Sokolov, ki so te dni obiskali Beograd, je kralj ukazal, da se jim kupi vsa telovadna oprema iz njegove privatne blaginje.

— Zriško-Frankopanska proslava zagrebškega Sokola. Zagrebški Sokol bo tuht letoš proslavljal dan tragedije Zriškega in Frankopana. Natančen raspored zaenkrat še ni določen. Zna se še samo to, da se 19. t. m. vršila slavnostna akademija v zagrebškem gledališču. 30. t. m. praznuje zagrebški domači polk 35. svojo slavo »Zriški Sokoli«. V ponedeljek se bo radi tega vršila na dvorišču vojašnice javna telovadba.

Iz društvenega življenja.

— Dol. Logatec. V dvorani Društvenega doma uprizori v nedeljo dne 22. aprila t. l. točno ob pol 8. uri zvečer prsto poljno gasilno društvo iz Stare Vrhnike burko in treh dejanjih: »Veloturista«. — Ker je čisti dobiček namenjen v podporo gasilstvu in ker igra vzbuja salve smeha, vabimo slavnostno občinstvo iz Logatca in okolice, da v velikem številu posesti to predstavo.

— Osrednje društvo poštnih in brzojavnih nižjih uslužbenecv za Slovenijo podružnica Celje priredi v prid po marlihi osirotelim in bolnim članom dne 6. maja t. l. ob 15. uri na Dečkovem trgu v Celju javno tombolo z okrog 200 dobitki v sledečem sporedu: Amb: 98; tern:50; kvatern: 22; cinkvin: 16; tombol: 4. Dobitki so krasni in dragoceni, n. pr. kuhinjska opjava, šivalni stroj itd. Po končani tomboli se priredi v isti namen velika ljudska veselica v vseh gornjih prostorih Narodnega doma s sledečim sporedom: Koncert, ples in prosta zabava, telefon šaljivi, ameriška ženitev, šaljiva pošta, elektrifikacija, šaljivi slikar itd. Pri veselicah kakor tudi pri tomboli svira polnočestvina železničarska podba iz Celja. Vstopnina 5 Din za osebo. Ker je čisti dobiček namenjen v dobrodelne namena, se prepričala hvaležno sprejemajo.

Socijalni vestnik.

— Vprašanje ukinitve nočnega dela v pekarnah. Minister za socijalno politiko razmišlja o možnosti ukinitve nočnega dela v pekarnah. V to svrhu se bodo ustanovile posebne komisije sestavljene iz po dveh zastopnikov lastnikov in delavcev, delegiranih od prizadetih organizacij, ki bodo imele anketo na sedežu inspektoratov dela pod njihovim nadzorstvom.

— Preselitev ortopedskega zavoda. Po naredbi ministrstva za socijalno politiko se preseli ortopedski zavod v Banjatici v Trebinje. Vzrok preselitve obstoja v tem, ker se nahaja Trebinje na križišču potov iz Hercegovine, Dalmacije in Crne Gore.

— Zdravljenje invalidov v toplicah. Ministrstvo za socijalno politiko bo poslalo tuht letoš v toplice številne invalide. Invalidi imajo brezplačno vožnjo do toplice in nazaj, za čas zdravljenja pa imajo v toplicah brezplačno stanovanje in hrano. Te dni odputuje odposlanec ministrstva za socijalno politiko v razne toplice, da pripravi vse potrebno. Kopalniška sezona prične s 1. junijem.

— Ponovni pregled invalidov. Ministrstvo za socijalno politiko je pripravilo predlog za ministrski svet, s katerim prosil, da bi se s pomočjo specialnih komisij ponovno pregledali invalidi, da bi se na podlagi tega izvidra zamogle rešiti invalidske podpore. Revizija se izvede vsled tega, ker se je dogajalo, da so se izvrševali pri nakazovanju podpor razne nerednosti.

Sport in turistika.

— SVETOVNI VIŠINSKI REKORD. Pariz, 19. aprila. (Agence Havas.) Kakor poročajo listi iz New Yorka, si je prvobil letalski poročnik Irwing, ki je s svojimi letalom dosegel višino 11.300 metrov, svetovni višinski rekord.

Solstvo.

— Ustanovitev gospodinjstkih šol v Srbiji. Glasnik sklepa poljedelskega ministrstva se bodo osnoval v celi državi gospodinjstke šole. Prva šola te vrste se je ustanovila v nedeljo v Vlaski in jo vodi Slovenka gđ. Premru iz Ljubljane.

Državni sanatorij za otroke v Topolščici.

Sprejemni pogoji.

1. V sanatorij se sprejemajo otroci od 7-14. leta, ki bolehujo na lahki obliki tuberkuloze kosti, členkov, zlez, mreze in pljuč.
2. Oskrbni stroški, ki se morajo plačevati 14 dni vnajprej, znašajo dnevno 40 dinarjev in režijski stroški za zdravila in obvezila zvešeni za 20%.
3. Sobe odlikuje zdravnik z ozirom na stanje bolnika. Hrana je za vse enaka; potrebne spremembe odreja zdravnik v vsakem posameznem slučaju. Vsa otoka moka primesti s seboj dve garnituri bele perila, gorak suknjič, glavnik, krtačko za prabi, miho, krtačko za zobe, najmanj šest žepnih robocev, čevlje v dobrem stanju in vrečko za umazano perilo.
4. Prošnje za sprejem je z zdravniškim spričevalom vlagati na vodstvo državnega sanatorija za otroke v Topolščici pri Soštanjju, Slovenija.
5. Ako se želi znižanje oskrbnine, naj se prošnja s potrebnimi uradnimi potrdilom o premoženjskem stanju vloži pri Zdravstvenem odseku za Slovenijo v Ljubljani.
6. Na podlagi prošnje obvešča vodstvo sanatorija starše ali varuhe, če je otrok sprejet in kdaj ima nastopiti zdravljenje v sanatoriju. Ker je zavod oddaljen 4 km od železniške postaje Soštanj (proga drž. železnice Celje-Spod. Dravograd) je treba točno javiti vodstvu dan in uro prihoda, da se mora dostaviti voz na postajo.
7. Otroci zgubi pravico na dodeljeno mesto, ako ne pride v sanatorij na napovedani dan in če starši ali varuhi pravčasno ne javijo in opravljajo zadržaja.
8. Definitiven sprejem je zavisen od mnenja sezdravnika, ki je pooblaščen otroke odkloniti odnosno odpustiti, ako ne odgovarja namenom sanatorija.
9. Neupoklicani se ne sprejemajo v zavod.
10. Drž. sanatorij za otroke v Topolščici je otvoren od maja do oktobra vsakoga leta.
11. Vse nadaljše informacije daje vodstvo sanatorija.

Zapostavljanje domačega delavstva.

Ljubljana, 19. aprila.

Jugoslovensko delavstvo v Ljubljani se je zbralo nocjo v dvorani Mestnega doma, da odločno manifestira proti importiranju tujega in posebno proti zapostavljanju domačega delavstva. To gibanje med vsemi delavskimi sloji je izjavil predhudi, večkrat tudi umetno gojeni pritisk tujega delavstva, predvsem Nemcev, Madžarov in pa Italijanov, ki izpodrivajo domačine na cesto, pri tem pa se jim objestno smejejo in rogajo.

Zborovanje je otvoril g. Juvan, ki je poudarjal uvodoma omenjeno in obrazložil tudi njuno potrebo, da se naše delavstvo v vseh strokah res strokovno izobrazil, da s tem izvlehe nasprotnikom iz rok orožje, ker pravijo, da mi nimamo zadosti kvalificiranih delavcev. V to svrhu pa je v prvi vrsti poklicana vlada sama, kajti njena prva briga je, da vzgoji svoje delavstvo in ne uvaža tujih delavcev v propast in pogin domaših ljudi. Če so vedeli Nemci v Avstriji, kako nujno jim je treba strokovnega solstva, se morajo tega zavedati tudi naši merodajni krogi in to tem bolj, ker mora drugače država odpirati vrata tujim delavcem na škodo svojo in svojemu državljanu. Z nacionaliziranjem raznih podjetij naše delavstvo se ni doseglo svojega pravega osvobođenja, ker je v svojem delokrogu še vedno pod vodstvom tujih nemških, madžarskih ali pristnih italijanskih polirjev in delovodij. Da so naši delavci vseh strok dobri in zmožni, če se jim nudi možnost strokovne izobrazbe, nam kaže že dejstvo, kako je spoštovano v inozemstvu, osobito v Franciji in Ameriki, kjer pa se kljub temu vedno zaveda in tudi mora zavedati kot gost, ki ima obstanek le dokler je pri svojem delu in primernem kruhu tamokšnje domače delavstvo. To bi morala vpoštevati v prvi vrsti naša domača podjetja.

Sprejeta je bila nato sledeča resolucija: Slovenski delavci in uslužbeni zbrani na protestnem shodu dne 19. aprila 1923 v Mestnem domu v Ljubljani najodločneje protestiramo proti importiranju tujega delavstva in proti zapostavljanju domačega delavstva in uradništva. Od vseh jugoslovenskih podjetnikov in družb odločno zahtevamo, da nemudoma odstranijo vse tuje, neslovensko delavstvo in istega nadomeste z domačim. Z vsro resnostjo in zanjlikrat opozarjamo vse jugoslovenske delodajalce, da vpoštevajo ta naš protest, ker sicer odklanjamo za posledice vsako odgovornost. Od naše vlade zahtevamo, da z jasnimi in strognimi naredbami prepreči navedenih tujih zagrizanih naših nasprotnikov v jugoslovensko ozemlje in da štiti vsestransko domače uslužbenec. Zakon o zaščiti delavcev naj se brezpopolno izvaja. Ako pa nastane nujna potreba in res pomanjkanje kvalificiranih uslužbenecv, pa naj taka mesta zasedejo naši slovenski bratje, predvsem Čehoslovaki. Zahtevamo, da vlada nemudoma upostavi obrtno-nadaljevalne šole in iste preosnovi v dobre strokovne šole. Pozivljamo slednjic vse delavce in uslužbence, da vstopijo nemudoma v krog socijalnih bojevnikov, ker le v močnih strokovnih organizacijah je mogoče uveljaviti vse socijalne in narodne zahteve.

V smislu zgoraj navedenih misli so govorili še razni govorniki, nakar je bil oficijelen shod zaključen.

Nadaljevati so ga hoteli nekateri, ki niso ali niso hoteli umeti, za kaj gre in hoteli izrabiti dobro razpoloženje shoda za strankarstvo, kar pa se jim ni posrečilo, ker je pametna večina pametno zapustila dvorano.

Izpred sodišča.

HUD MLEKAR

Je voznik Jože Alegro iz Ljubljane. Naruhnil je vrafarja na drž. kolodvoru, ki mu je zabil, da bi zapeljal voz na postajo tik pred vlakom, s precej vzkplimi besedami in ga poštno oštel. Za svojo sirovo nevhvaležnost je bil obsojen Alegro za enkrat samo na 50 Din globe in še to je z ozirom na dejstvo, da je vrtar Tavčar sam prošil sodnika za milostno sodbo.

ČE NI MOŽA

se včasih pri hiti čudno godi. — Pred sodnika stopi star, siv, sključen mož in pravi: 57. letja sem rojen, Peter mi je ime, dneva pa ne vem. Vdovec sem, i kaj pak užitek, oče je biv. Janez, mat' pa Jera. Ne brat pa ne pisat na znam, pa nimam nič. Soldat nisom biv, potrdil so me, pa so ma mat' strajal. Skrbim pa za vse kar je treba, i kaj pak če ne bi, pa b' vsi pomri. — Kot sodboznika tega strarka je nastopila žena njegovega sina Jurja, ki pa je že pred 12. leti izginil in niso še do sedaj o njem ničesar čuli. Mož, stari užitek, je pazil na bišo in ženo. Pred dvema leti pa se ima je rodil sin in starček je bil že takrat obsojen, ker je zlorabil varuške pravice napram ženi svojega izgubljenega sina. — Dne 4. februarja letos pa je ta žena zopet rodila. Mož pravi, ta otrok pa »za perma« dški ni moj, kar potrdi tudi žena in pravi, da je oče otroka neki hlapec, ki je pri njej služil. Kje pa je ta hlapec, vpraša sodnik. O gospod, pravi ohtoženec, ta fant je iz Notranjskega, dobil pa ga ne boste, kar sem zvedel, da je že umrl. In sodniku ni preostalo drugega, da je obznavno preložil.

PISMO IZ CELICE.

»Roci ti, da sem imel bol rekele, črne hlače pa klobuk. Vse bo dobro. Troštam se dva meseca preiskava, če bom tih, bo vse dobro, če ne, pa bo že 1 leto. V lešeni bova zunaj, potem pa gremo k marinarjem. Ko pridem ven, bom kaj ukral, pa greva. Tajl! Ne in ne, nisem pa nisem, pa bo dobro! Živio, adio!«

Dne 19. maja l. l. so zaprti dva mlada tatova Vinko Hrovata in Stanko Luznarija iz Zelene lame pri Ljubljani, ker sta bila osumljena, da sta ukradla pri Martinovem mostu iz železniškega voza 3 bale raznega finega usnja za čevlje. Prefrigana lopova sta talila v smislu pisma, ki ga je pisal Luznar Horvatu v celici in ker ni bilo zadostnih prič sta bila 23. avgusta l. l. tudi vsled pomanjkanja dokazov oproščena. — Proti tej sodbi je bila ugotovljena ničnost in se je vršila nova razprava. Oba sta mlada nevarna tatova, ki sta izvršila že 16-18 tatvin in vlomov. Železniška policija, ki je imela s njima že silno posla, pravi, da je takrat, kadar sta ta dva v zaporu, precel mir, kakor pa jih spuste, se prično tatvine, pri čemer ima železnica ogromno škodo. Kljub predrzemu tajeju je današnja obravnava končno je ugotovila, da sta obtožena res vrdla v voz in poskušala ukrasti omenjeno usnje. In sopot bo 4 meseca pred njima mir.

Gospodarstvo

Obrtna banka

Je imela dne 16. t. m. v dvorani Mestnega magistrata od sirani delničarjev izredno dobro obiskani II. redni občni zbor. Po kratkem uvodnem pozdravu g. predsednika Fran Kavčiča je podal g. predsednik nadzorstvenega sveta Ivar Mikuz revizijsko poročilo, ter predlagal, da se tako upravljamo kakor tudi nadzorstvenemu svetu izreče absolutni, kar je bilo enoglasno sprejeto.

Istotako se je enoglasno sprejel v celoti predlog upravnega sveta za razdelitev čistega dobička za leto 1922. Od doseženega čistega dobička od 1.57.347 kron 60 vin. se je dodelilo rednemu rezervnemu zakladu 57.867 kron 38 vin., nadalje vtilorako kot tantiema upravnemu svetu 84.948 kron 2 vin. in kot nagrada nadzorstvenemu svetu 20.000 kron, dotiral se je rezervni fond za kto-kne izgube s 300.000 kron in pokojninski zaklad za uradništvo s 100.000 kron, v dobrodelne namene se je naklonilo 60.000 kron, in izplačilo 10% dividende odpade 500.000 kron dočim se je ostanek od 34.533 kron 20 vin. prenese na novi račun.

Kupon št. 2 za leto 1922 se izplačuje pri zavodovi blaginji odn. njegove podružnice v Ljutomeru ter Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in vseh njenih podružnicah s 20 kronami za kupon.

Kakor iz poročila posnemamo, je Obrtna banka v svojem drugem poslovnem letu odlično napredovala. Velik porast zaznamujejo zlasti vloge na vložne knjižice, ki so od 3.777.008 kron l. vin. lanskega leta narasle na 13.056.195 kron 96 vin. Napredek je razviden tudi med dolžniki, ki so narasli od 22.482.153 kron 93 vin. preteklega leta na 57.827.932 kron 64 vin. Celoten promet zavoda je znašal 1.158.350.598 kron in iznosilo rezerve vpoštevaje letošnje dotacije 1.148.339 kron 38 vin.

Pri nato se vršilih volitvah upravnega odn. nadzorstvenega sveta so se poleg dosedanjih članov upravnega in nadzorstvenega sveta na novo izvolili v upravni svet gg. Alojzij Jankovič, kamnoseki mojster v Ljubljani in Fric Zemljik, veleposesnik v Ljutomeru, v nadzorstveni svet pa g. Janko Horvat, sobni slikar v Ljutomeru.

Čečaji na novosadski produkti

borzi dne 18. aprila 1923. Cene za 100 kg: pšenica bačka 45, ječmen bački 310, koruza bačka 255, kuruza za maj 262,50, fižol beli novi 465, moka št. 0 670, pšenični otrobi 152,80.

Trgovska propaganda.

Naša trgovska zbornica v Solinu, ki je nedavno otvorila svoj trgovski muzej, v katerem lahko razstavijo vsi trgovski krogi svoje proizvode, se je obrnila na gospodarske in industrijske kroge s pozivom, da v čim večjem številu pošljejo svoje vzorce.

Izmenjava denarja v tretji coni.

Pozdravljamo tretje dalmatinske cone, je zamenjala naša država že 105 milijonov kron v dinarje. V to vsoto niso vracunjeni otoki.

Posiljate vseno in slamo.

Ker so v zadnjem času zoreli številni vagoni matovljeni s slamo in senom in ker se je ugotovilo, da leži vzrok tem požarom na slabih platah, ki redkokdaj pokrijejo celovator. Naredba dolocuje, da se mora vsak vagon, ki je matovljen s senom ali slamo pokriti s platio, ki sega do lesenega roba vagona. V nasprotnem slučaju se pošiljatev ne bo sprejela. Nadalje se morajo vagoni vrstiti čim dalje od stroja. In končno je treba paziti, da se stroji pri premikanju preveč ne približajo tem vagonom. V slučaju nesreče bo klican na odgovor strojevoda in ostalo osebje.

Težave z novim avstr. deviznim redom.

Dunaj, 19. aprila. (K) Danes se je pod predsedstvom predsednika Narodne banke dr. Reicha vršila anketa o izvrševanju deviznega reda v posameznih narodnih državah. Po poročilu »Wiener Allgemeine Zeitung« je dala povod za to anketo omejitve deviznega prometa, ki je baš v zadnjem času avstrijskemu gospodarstvu jako škodila. Kakor poročajo listi, je bila hkrati obveščena vlada o škodi, ki je s tem nastala za avstrijsko gospodarstvo. Vložniti je bilo dalje več predlogov za olajšanje te situacije, ki se pri izvomu jako mučno občuti.

Dobava drv. V pisarni Intendanture

Dravske divizijske oblasti v Ljubljani so bo vršila dne 28. aprila t. l. ob 11. uri dopolne ofertalna licitacija glede dobave 900m³ trdnih drv za potrebo ljubljanske garnizije v času od 1. junija do 31. decembra 1923. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Borzna poročila.

Beograd, 19. aprila. (Z) Devize: Bukarešta 47,50-47,50, Berlin 0,345-0,355, Dunaj, 0,1405-0,1405, Budimpešta 2,215-2,220, Sofija 78-78,25, Praga 297-298, Pariz 655-660, Milan 490-494, Zeneva 1800-1810, Amsterdam 3875-3950, London 462,75-463, New York 99-99,20.

Zagreb, 19. aprila. (Z) Devize: Amsterdam 3875-3900, Dunaj 0,1395-0,1475, Berlin 0,34-0,355, Budimpešta 2,10-2,175, Bukarešta 47,50-48, Italija 491,50-494, London 462-464, New York, ček 98-99, Pariz 687,50-660, Praga 297,50-298, Svica 1805-1812,50, Varšava 0,212-0,217. — Valute: Dolarij 97-98, avstrijske krome 0,1395-0,1405, češkoslovaške krome 2,90-2,93, 20 kron v zlatu 355-0, francoski franki 645-650, napoleondori 350-0, nemške marke 0,365-0,374, švicarski franki 1790-0, italijanske lire 485-488, holandski goldinarji 0-3800.

Zagreb, 19. aprila. (Priv.) Devize: New York 98-99, Pariz 6,575-6,60, Svica 18,05-18,125, London 462-464, Dunaj 13,95-14,075, Praga 2,975-2,985, Budimpešta 2,15-2,175, Italija 491,50-494, Berlin 34-35,50. — Valute: Dolarij 97-98, italijanske lire 485-488.

